

MINISTERIE VAN TEWERKSTELLING EN ARBEID

Hoge Raad voor Preventie en Bescherming op het werk.

Advies nr. 37 van 12 oktober 2001 met betrekking tot de modellen van jaarverslag van de externe en interne diensten voor preventie en bescherming op het werk.

I. VOORSTEL EN MOTIVERING

Het Uitvoerend Bureau besliste op 14 september 2000 om de modellen van jaarverslag van de externe en interne diensten voor preventie en bescherming op het werk te herzien.

Het huidige model van jaarverslag van de externe dienst voor preventie en bescherming op het werk is opgenomen in het ministerieel besluit van 1 juli 1980 tot vaststelling van het model van het verslag, bedoeld in de artikelen 108, §1, zevende lid en 109, §3, derde lid van het Algemeen reglement voor de arbeidsbescherming - Belgisch Staatsblad van 11 juli 1980, en het huidige model van jaarverslag van de interne dienst voor preventie en bescherming op het werk is opgenomen in bijlage III bij het koninklijk besluit van 27 maart 1998 betreffende de interne dienst voor preventie en bescherming op het werk - Belgisch Staatsblad van 31 maart 1998.

Een werkgroep van de Hoge Raad werd belast met het onderzoek van de problematiek.

De werkgroep heeft zijn werkzaamheden aangevat op 7 november 2000.

Hij is verder nog bijeengekomen op 28 november 2000, 9 en 10 januari 2001 en op 3 april 2001.

Bij brief van 17 januari 2001 heeft Mevrouw de minister de Hoge Raad om advies verzocht over twee ontwerpen van koninklijk besluit: een ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 27 maart 1998 betreffende het beleid inzake het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk en een ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 27 maart 1998 betreffende de interne dienst voor preventie en bescherming op het werk.

Het eerstgenoemde ontwerp wijzigt artikel 30 van het koninklijk besluit van 27 maart 1998 betreffende het beleid inzake het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk.

Dit ontwerp verplicht de werkgevers het kerngedeelte van het jaarverslag aan de Administratie van de arbeidshygiëne en -geneeskunde en aan de Administratie van de arbeidsveiligheid over te maken en het hele verslag in de onderneming ter beschikking te houden.

Het tweede ontwerp vervangt de bijlage III van het koninklijk besluit van 27 maart 1998 betreffende de interne dienst voor preventie en bescherming op het werk en bepaalt de inhoud van het jaarverslag. (PBW-D43-BE181).

De beide ontwerpen werden op 20 november 2000 reeds te informeren titel aan de leden van het Uitvoerend Bureau medegedeeld.

De adviesaanvraag werd op 28 februari 2001 aan het Uitvoerend Bureau voorgelegd.

Het Uitvoerend Bureau besliste om het onderzoek van de ontwerpbesluiten in de werkgroep verder te zetten.

Het Uitvoerend Bureau besliste op 14 september 2001 om op de vergadering van de Hoge Raad van 12 oktober 2001 een intermediair advies uit te brengen over de krachtlijnen op te nemen in het model van jaarverslag van de externe en interne dienst. (PBW-D43-115).

Rekening houdend met de besprekingen in de werkgroep en de opmerkingen van de deskundigen hebben de sociale partners een voorstel uitgewerkt.

II. ADVIES UITGEBRACHT DOOR DE HOGE RAAD OP DE VERGADERING VAN 12 OKTOBER 2001

Advies met betrekking tot het model van jaarverslag van de externe dienst voor preventie en bescherming op het werk.

Het huidig verplicht model van jaarverslag dat door de externe diensten nog steeds moet worden gehanteerd op grond van bijlage IX van artikel 104 van het Algemeen Reglement voor de arbeidsbescherming is op meerdere punten achterhaald en niet aangepast.

Zo houdt het bijvoorbeeld enkel rekening met de medische discipline en niet met de andere preventiedisciplines, bevat het een reeks overtollige gegevens, biedt het niet de mogelijkheid aan diensten om kwalitatieve en beleidsgerichte suggesties en vaststellingen te maken, maakt het geen onderscheid tussen de verschillende soorten van onderworpen werknemers, zijn een reeks begrippen onduidelijk geformuleerd en vatbaar voor verschillende interpretaties naargelang de dienst.

Het laat ook niet toe om op een adequate en onderling vergelijkbare wijze te rapporteren over kernelementen of indicatoren van de (kwaliteit van de) prestaties van externe diensten (bijvoorbeeld: niet bezochte bedrijven, absentieïsme bij medische onderzoeken, aantal reëel ingezette uren preventieadviseur in verhouding tot het aantal volledig, gedeeltelijk of niet onderworpen werknemers, enz.).

Ook de prestaties van de externe diensten in het licht van het recente koninklijk besluit van 10 augustus 2001, met betrekking tot de directe raadpleging van de werknemers in bedrijven waar noch een comité noch een syndicale afvaardiging aanwezig zijn, vinden geen weerslag in het huidige model van jaarverslag.

Na consultatie van deskundigen uit externe preventiediensten en van leden van diverse commissies van advies werden alternatieve voorstellen van model van jaarverslag overgemaakt aan de Hoge Raad.

Deze voorstellen van jaarverslag werden ter consultatie overgemaakt aan diverse betrokkenen.

Meerdere van die betrokkenen maakten hun bemerkingen en adviezen over.

De alternatieve voorstellen, bemerkingen en adviezen zijn vervat in de werkdocumenten en verslagen van de werkgroep.

De Hoge Raad dringt erop aan dat de Minister op basis van deze opmerkingen en adviezen een ontwerpbesluit zou opmaken waarbij de huidige bepalingen van artikel 104 worden aangepast.

Met betrekking tot de boekhouding en de jaarrekening van externe diensten verwijst de Hoge Raad naar het advies dat eerder terzake werd uitgebracht.

Het ontwerpbesluit werd tot op heden niet ter advies voorgelegd aan de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven die in deze materie eveneens verplicht om advies dient te worden gevraagd.

Advies met betrekking tot het model van jaarverslag van de interne dienst voor preventie en bescherming op het werk.

Met betrekking tot het jaarverslag van de interne dienst voor preventie en bescherming op het werk werd door de Administratie van de arbeidsveiligheid een technisch voorstel uitgewerkt waarbij de gegevens die aan deze administratie moeten worden bezorgd, aanzienlijk worden beperkt.

De administratie zou dan wel in de mogelijkheid voorzien om specifieke informatie op te vragen voor bepaalde aspecten die het beleid bijzonder interesseren.

De meer uitgebreide gegevens zouden zoals vroeger intern in de onderneming aan de comités moeten worden bezorgd en ter beschikking gehouden van de inspectiediensten.

De Hoge Raad is van mening dat het model van jaarverslag eveneens inhoudelijk aangepast dient te worden.

Ook met betrekking tot de activiteiten van de interne dienst en met betrekking tot de prestaties van de externe dienst in de ondernemingen dienen immers aanvullingen aangebracht analoog aan de wijzigingen die nodig zijn met betrekking tot het globale jaarverslag van de externe preventiediensten.

Het ontbreekt immers thans aan elementen in het verslag die betrekking hebben op de interventies van de niet-medische preventiedisciplines.

Algemeen is de Hoge Raad van mening dat op korte termijn werk dient gemaakt te worden van het herzien van de basisfilosofie achter het jaarverslag van de interne dienst voor preventie en bescherming op het werk en de inhoud ervan.

De Hoge Raad wijst erop dat het jaarverslag momenteel zowel een instrument is voor gebruik in het bedrijf (overzicht en controle op de activiteiten van de interne dienst) als een instrument voor extern gebruik (verzamelen van relevante gegevens voor het beleid; oriënteren van inspecties).

De Hoge Raad is van mening dat voor wat het intern gebruik betreft, de inhoud van het verslag op een soepele manier moeten kunnen aangepast worden aan de specificiteit en behoeften van het bedrijf.

Op bedrijfsniveau zou bijvoorbeeld kunnen afgeweken worden van het herziene model van basisinhoud na akkoord van het comité.

Op die manier kan het instrument optimaal aangewend worden voor het doel op bedrijfsniveau, namelijk het bewaken van de activiteiten van de interne dienst voor preventie en bescherming op het werk.

De Hoge Raad is van mening dat voor wat het extern gebruik betreft (het deel van het jaarverslag dat aan de inspectie wordt overgemaakt) de toegevoegde waarde van de huidige situatie in vraag gesteld moet worden.

Vermits het algemeen geweten is dat het jaarverslag een van de elementen is voor de inspectie om het toezicht op de bedrijven te oriënteren, geven de bedrijven in hun jaarverslag vooral die elementen weer die de beoordeling door de inspectie gunstig stemmen.

Voor wat het verzamelen van beleidsrelevante gegevens betreft, is er de vaststelling dat sommige van die gegevens ook al via andere kanalen ingezameld worden en dat andere gegevens niet verwerkt kunnen worden.

De Hoge Raad stelt daarom voor om in het deel van het jaarverslag dat bezorgd moet worden aan de inspectie enkel nog gegevens op te nemen die én beleidsrelevant en verwerkbaar zijn.

Daarnaast zou dit deel van het jaarverslag aangewend kunnen worden voor het verzamelen van goede praktijken met betrekking tot preventie in ondernemingen die vervolgens via de website en andere kanalen verspreid kunnen worden.

Door aan de ondernemingen duidelijk te maken dat het jaarverslag niet langer louter een inspectiegrond zou zijn, valt een goede medewerking hieraan te verwachten.

Wat de inspecties betreft zijn er immers nog tal van andere middelen (verslag plaatsbezoek, ongevallencijfers, ernstig ongeval, klachten, gerichte steekproef) om de inspecties te oriënteren in functie van prioriteiten.

Tenslotte wenst de Raad aan te stippen dat het in de huidige wetgeving voor ondernemingen met gedecentraliseerde bedrijfseenheden niet duidelijk is wat door de centrale dienst en wat er door de lokale afdelingen van de interne preventiedienst moet gebeuren.

De meeste administratieve formaliteiten voor de welzijnswetgeving en ook de beslissingen gebeuren op het niveau van de technische bedrijfseenheden.

Het toezicht gebeurt door het comité voor preventie en bescherming op het werk van de betrokken technische bedrijfseenheid.

De Hoge Raad stelt dan ook voor dat elke lokale afdeling zijn jaarverslag opmaakt dat besproken wordt in het comité van de technische bedrijfseenheid.

De centrale dienst staat in voor het bundelen van de elementen uit de verslagen van de afdelingen die overgemaakt moeten worden aan de inspectie.

Daarnaast kan de centrale dienst in een verslag het beleid en de acties op het niveau van de onderneming toelichten en overkoepelende statistieken maken.

III. BESLISSING

Het advies van de Hoge Raad met het dossier aan Mevrouw de Minister toesturen.